

ita ē audi apostolū dicit: magis autē ipō
 xp̄m. obedite p̄p̄tis v̄ris et subiacere eis: qm̄
 ip̄i p̄uigilāt pro v̄ris quasi rationē reddi
 turi. Modico ergo tibi videt̄ ista cōminationis
 timor: qd̄ ait: Certe dici nō p̄t. Ego vero puto
 q̄a etiā durioribz et aciescē reuēntibz ista pos
 sit q̄ diximz p̄suade ut neqz gl̄a nos neqz su
 perbia putent fuisse cōmotos: sed h̄is q̄ enume
 ramz causis iure p̄territos atqz magnitudiez
 ip̄z cōsiderantes officiū ad h̄ suffigiū cōuolasse.

*Explicit liber tercius de dignitate sacerdotum
 Incipit liber quartus. Capitulum primum.*

H Et basilus audiens. cū paululū
 retinisset: sed tūc īquit ad hoc p̄pe
 rasses officiū: rationalis forte
 tua formido z videtur. Nullus em̄
 reliquit excusationis locus ī h̄is q̄ postea erui
 uēt ei quise ad suscepcioz honoris ista et opor
 tunū spondet et cupidū. Ignorācie quippe se
 defensioē qui accessit sponte priuabit. nec
 post p̄t ultra dicē q̄a īuitz hoc aut illud vbi
 gr̄a fecit: aut īuitz ī hoc deliquit. *Respondebz*
et si qd̄ ei a iudice. Et cur cōstringis tibi tā grādē
ī sciencie. nec habens exercitātū ī sensū ad
hāc artē sine offensioē tractandā ausqz es
accedi atqz p̄perasti. Officiū qd̄ vires tuas
 superaret: assūme quis coegit: Quis fugientē
 violenter attraxit. Et quibz tu certe nichil tu
 unq̄m audies. Nec em̄ potes p̄ hac temer

cupiditate reprehendē qd' quidē oībz manifestū ē. te videlicet nichil aut magnū aut parvū pro hoc honore reptaſſe: sed alioz fuisse iudiciū ~~et~~ electiois tue. Her ergo que cupidis auferūt excusatioēz: te gravare nō poterūt. sed etiā multū inuabūt. *Iohānes.*

Quam ego caput mouēs paululūq; subridens admiratū sū simplicitate opimie tuā: atq; ita exorsū sū. Cupere quidē her ita ēē ut dicis o omniū benignissimē: non ideo ut securū hoc misterū suscipere qd' refugī. qm̄ etsi nulla ēēt pena pposita impetrū et negligent' gregē xpī admīstrātī: michi aut oī esset dāpnatioē deterius hoc ipm̄ malū me atq; idignū illi qui tā magnā rem credidisset uidē. Propter hoc appetebā ne tua opimio laberet: et tuto putāes ifelicibz et miserrimis. Sic enī nūcupā debent qui nō recte et sollicitate negotijs optant talibz itereſſe: officij istius sūmā posse cōmitti ut crederes eos vehemēter licet coactos pro hīs ī q'bz ignoratioē percaſſent effugē ignē illū īextingūibile et extēiores tenebras. et vermē īterminabile et ſa ſeparatioēz illā: ne cū ypocritis et ifidelibz īgerēt. Verū quid tibi facia. Nō sunt ita ista. nō sūt. Nā si volueris uti de regno primū pbem⁹ exēplū. p̄certe nō tante est deo cure quāte sacerdotiū:

faciā protinus sermōibz meis fidē. Saul
 ergo filius cis nullo ābitu suo rer factus
 est. sed cū isset ad reqrendas asinas. et pro
 inueniendis eis iterrogasset pphetā. ille ei
 de regni cepit suscepcioē differe. Verū nec
 post huiusmodi spem icitatus est ī cupidi
 tate. et certe cū audiret hoc de ppha suis
 sermōibz accommodabat fidē. nec hoc tñ
 solū. sed obsistit magis et excusare conat.
 Quis sū ego inquit et que est domus patris
 mei. Quid ergo. Qm̄ noster honore que
 deus dederat vsus est. aliquid ei p̄sidiū cōtra
 nā illig a quo principatū suscepit hec bba
 cōtulerit. Et certe suppetebat ut diceret samu
 eli arguenti se. Nūquid ego īuasi regnū.
 Nūqd ī hac īsilui potenciā. Optaueram
 vitā degere primatorū ociosā videlicet et qui
 etā. tu vō me p̄traxisti ī hac dignitatem.
 qui si ī priore humilitate māsissem. potuisse
 facile has offēnsiōes caue. quia si fuisse vñ
 e plurimis nec ip̄a admīstracōe cōspiciū
 nō vñq̄ esse ī hoc negotio destinatus. nec ī
 cōtra amalechitas bella deus agenda mādassee.
 quo michi nō ḡmisso. neq̄ ī hoc icidisse delictū.
 Verū hec oīa īfirma sūt ad excusacōez. nec
 solū īfirma sed etiā piculosa. q̄ possit accēde
 diuini furore. Ea quippe benivolencia que
 cōfert aliqui supra meritū p̄m dignitatē
 ad icitamentū p̄fectū. nō ad patrociniū īqui

tatis utendū est. Qui vērō putat sibi licē neg-
 ligē vel quādam peccare quā affectu honore poriore.
 nichil dīno aliud q̄ benignitate dei criminū
 suoz causā conat̄ efficere. qd̄ ī impioz et vitā
 suā nester agentū ore versat̄. S; nobis nō
 expedit ī tali ēē pposito: nec ī silez illis erūpere
 furorē. Verū sēp stude debem⁹ et cape īcremēta
 virtutū: et bona tā verba habē. qm̄ frā. Nā
 ut reliquētes īperū. ad sacerdotū de quo loquim⁹
 veniam⁹ exēplū. Neli certe admīstrationē hāc
 nō cōcupiuit adipisci. Quid ergo? Nūquid cū
 qm̄ deliquit hoc potuit adiuvare. Et qd̄ dico
 nō desideravit. nec declinare qdē potuit etiā
 si voluisset p̄ ordinē legis? erat enī de tribu
 leui et officiū rogebat̄ deductū p̄ schema sortiri.
 et tñ hic pro filioz suoz criminib⁹ iudiciū
 triste p̄fess⁹ est. Quid vērō ille ipe israelitarū
 sacerdos aarō. s. de quo moysi de⁹ tanta dis-
 posuit qm̄ nō potuit solo furorē tante mul-
 titudinē obsistere. nōne p̄ p̄dicationē stetit? nisi
 nr̄i dei fr̄is ītercessioē mitigasset. Et qm̄ mo-
 ysi recordati sum⁹? oportūm est etiā de hīs
 q̄ ipi acciderūt. veritate nr̄i p̄monēdū asserere.
 Ipse enī iste b̄s moyses tantū fugit a cupidi-
 tate īperandi iudeis: ut cū ei offerret̄ causā.
 et iubente etiā deo audēt abnuere ī tantū ut
 p̄cipiens ille moneret̄. Et nō solū iter exordia.
 sed etiā cū iā p̄nceps deiceps institutus esset
 vel b̄nficio mortis ab illo liberari cupiebat

officio. **O**ccide me inquit si sic incipies michi
 facere. **Q**uid igitur? **Q**uod deliquisset ad aquam contra
 dictiois: hec autem precesserunt excusationes intercedere
 pro eo et inflectere deum ad veniam conferendam potui-
 erunt. **Q**uam igitur ob causam terre illius possessione
 priuatus est? **C**erte ob nullam alteram omnino nomi-
 nus nisi propter hoc peccatum. quod tantum valuit
 ut ille vir admirabilis non sineret accipere
 quod huius quos reuerat capesserebat. **S**ed post multa
 tempora et plurimos labores. per illius laborem deserti.
 post multa vel plus vel tropheia. extra eam terram
 mortuus est. **P**ropter quam tantum desudauerat.
 pelagique cryptos labores. portus tamen gerte priuatus
 est. **V**ides ergo. quod non solum huius qui priuatus.
 etiam illis qui aliorum coactu suscipiunt hunc ho-
 norem nulla excusatio pro his quibus erui-
 nerit reservetur. **S**ed etiam illi qui ipso deo or-
 dinante frequenter excusauerunt tale tamen indicium
 protulerunt nec quicquam eos a periculis potuit
 uedicare. id est nec aaron nec heli nec saule
 nec beathan illi et sancti viri atque admirabilem
 prophetam mansuetissimum omnium hominum deo sicut
 amico familiariter colloquente. nobis adhuc
 vacat tam periculum ab illorum virtute distantibus
 opinari quia ad excusationes habundans si non
 studio aliquo pro honore huius videamur a
 adeptione certasse. nunc maxime cum plerisque or-
 dinacionibus. non dei gratia sed hominum favore pro-
 ueniant. **I**ndem certe dominus elegit et sancti illi

asciuit chorū atq; apostolicū illi cōmisit officiū.
 et dedit ei etiā plus aliqūd q̄ ceteris: id est pe-
 cunie dispensatiōē. **Q**uid ergo? Dū nēq;ter vsq;
 ē hūc ā bob; et cū p̄didit quē p̄dicte suscepit.
 atq; illa q̄ iuss; fuerat dispensare: male cō-
 sūpsit et rapuit potuit vitare suppliciu. p̄t
 que certe videt; penis cū addictū fuisse grami-
 nib; . **E**t quidē cōsequētissie. Qm̄ ut dixim;
 munificētia ī nos dei virtutis dare debet stu-
 diū nō errone; audaciā. **N**ā qui putat hoc q̄
 mltō honorat; adeo ē effugē debē dāpnatiōes
 criminū suorū: nō aliud re ip̄a loquit; q̄ si q̄s
 iudeorū audies xp̄m dicēte si nō vēisse et locutū
 eis fuisse: p̄tīm nō haberēt. **E**t nisi fecisse
 ī eis signa q̄ null; aliq; fecit. p̄tīm nō haberēt:
 iurget; cū saluatore et bonis e; calūpniat; opib;
 dicens. **Q**ui enī veniebas et loq;baris. cur signa
 faciebas: ut nos q̄uibus p̄nirer; . **E**t certe fu-
 roris sūt verba ista: et extreme demencie. **Q**ue-
 rit; enī nō ideo vēit ut te āplius vulneret:
 sed ut p̄fecte ab oī extrimonia liberaret. **T**u
 enī temetip̄m volūtatē p̄pria. ill; subdixisti
 maib;. **E**t dēpnatiōes s; certo suscipe vehemētē.
Nā sicut aciescēs curatiōi etiā a p̄teritis
 morbis liberand; fuit: ita qm̄ medicū vidēs
 vēisse tui fugisti. nequaq; potes expiari.
Nō autē expiatus et pro hīs lūis supplicia p̄t
 qd̄ quātū ī te fuit. studiū ē frustratū medētis.
Hac ergo ratiōē nō equale anteq; honorarem;

et postq̃ finem⁹ honorati iudiciū sustinem⁹
sed multo postea gram⁹ qm̃ is q̃ nec bñficijs
congruit. amari⁹ iure punit⁹. **Ergo** q̃
apparuit opinio⁹ hui⁹ imbecilla defensio⁹
et q̃ nō solū cōfugientes ad fse saluare nō
possit sed et magis possit grauare. alia
nobis ē p̃uidenda municio. **Vasilius.**

Que ē t̃quit alia? Ego em̃ nō sū apud
me: ita me timore et tremore tui⁹
sermo complemt. **Iohannes.**

Nē queso iē atq̃ obsecro: ita te deicias.
Est em̃ quidē nobis infirmis custo-
dia. nō idē t̃ illud m̃steriū t̃ vobis vō for-
tibus spem salutis ṽrē t̃ nullo alio collocare:
qm̃ ut inuāte deo nichil idignū agatis vel
tanto min⁹ ul' deo qui ipsū honore dedit.
Nā licet supior sermo patefecit q̃ maxia
tormenta mereant⁹ p̃pria volūtatē qui acces-
serit ad illū ordmē si vel p̃ multiciā vel p̃ ma-
liciā aut p̃ ipericiā vsi eo male fuerit: tunc
neq̃ ipis qui vident⁹ coacti aliquis pro negli-
gencijs suis excusatio⁹ loco remāserit.
Oportet quippe etsi mille ut dicit⁹ p̃uocent
atq̃ cōpellāt nō ad eorū respicē multitudinē
ul' auctoritatē: sed primū animi sui vnūq̃
explorare vires. et p̃sūtutatis oib⁹ diligētē:
tūc demū cōsentire cogentib⁹. Quale ē ei
respicē ut edificare se alicui⁹ domū nemo
audeat polliceri de hys q̃ artē nō didicerit

fabricandi. nec ad egrorum corpora quisquam
 quasi curaturus accedat quod nescit mederi
 verum et si multi fuerint quod necessitate huius operis
 indicat. excusabit nec erubescet sua ignorantia
 cum confiteri. Ad ille cui committenda est tantum
 anima salus. non discruciet semetipsum sed erit
 si ignorantissimus omnium tantum tamen suscipere
 audebit officium quoniam ille imperat iussit et ille
 compulit vel ne offendantur illi. Et quomodo non in
 opposita discrimine cum illis qui se adhortantur
 immergitur. cum et maxime liceat et saluari in
 solitudine. et alios secum ignorando non perdere.
Unum enim salus sperabitur. unum venia impetrabitur.
 quoniam nos tunc poterunt excusare. Illi ne qui
 docuerit atque in necessitate impulserit. Sed
 illos ipsos quos in illo tempore viderit. Et ipsi
 quippe egent auxilio aliorum. ut possint supplicium
 eterni ignis evadere. **Quoniam** qui ordinat indignos
 eisdem subiacent penis quibus illi qui indigni
 sunt ordinati. etiam si dicant se eorum vicia igno-
 rasse. Verum ut credas non me hunc esse nimium
 sed ita dicere ut habet se cause veritas. audi quod
 discipulo suo precipiat beatus paulus theymotheo magister
 karissimo filio. **Quoniam** cito nemini in possessionem neque
 concubinis precibus alienis. **Vides** quanta non solum
 vituperatio sed etiam condemnatione. quantum ad nos
 spectat liberandum eos: qui ad hunc nos ordinem
 pertinebant. Sicut enim hunc quod assumuntur cum deli-
 querit auxilio esse non potest si se dicant non voluit

a te sed nōitate ī illud mīsteriū fuisse cōpulsos:
 ita neq; ordinatib; adimmēto ēē potēt fines
 ciant vītā ei; cū illū credūt honorē: pmo ex
 hoc grāu; crimē effiat qm asinerūt eū
 quē ignorabāt atq; idq; putabat ēē excusio.
 fiet accusatio. Quā enī īdūemēns est ut
 qui mancipiū voluēt cōpare. et a medicis
 īpici illud faciat et vades venditiōis acci
 piat a vicinis etiā testimoniū ei; īquirat
 et tñ post hec oīa ad exploratiōē spaciū tpi
 expectat et eos q; officiū tale omittūt assimē
 passi absq; cura quib;atq; suffragatib; per
 fauorē. nullā aliā de eo quē eligūt īficiōēz
 agitantēz. Quis ergo nobis ut dxi auxilio
 tūc erit cū ipi ppositi ope defensiōis idigeant.
 Oportet ergo et illū q; ordnat pmo sollicitē cūta
 discūtē: mltō aut magis eū qui ordnat. qm
 etsi pncipes qdēpnatiōis sue habet eos qm
 cōegerit tñ nec ipse a supplicio vēditat. sed etiā
 rationē mltō q; illi fenerius arigit nisi forte
 alio quodā ītuitu irrationabilē hōēz illo mīstelo
 nretri voluerit. Quā si adeo iudiciōz factū
 corruptio ut eū qui pspicue ē idign; ī mediū
 aliqui forte īfidiando ptraherēt: tūc nō āphora
 iste q; ordnat sed equalia aut forte minora
 q; illi q; ordinauerūt tormenta patiet. Qui
 enī pītātē pbet hōi ecclesiā mīare et distur
 bare cūpienti pro illi; ansib; ex maiore pte
 ipē detinet obnoxius. Si vērō nō fuerit ī eo

qui ē elēo crimina māifestat: sacerdos vō mī-
 coy ē opinione decepto q̄ illū cū latēbāt viciā
 benignū ē iactauerāt ī cōdēpnatō qdē neq̄
 p̄ hoc manebit: leuius tñ q̄ qui ordiatō fūit
 affliget. **Quā** ob rē? **Quā** ille videlicet q̄ ordiā-
 nit potuit opinioē decipi plurimoz ut illud
 mīsteriū credet nō mereri: hic vō q̄ assumptus
 ē. nō p̄t dīcē ignoto mītri sicut et alijs fūi.
Sicut ergo deterius puniendū est q̄ illi a q̄bz
 ascitū est. ita et vires suas et cōstāciā debz
 sollicitius explorare: ut etiā si ab ignorātibz
 p̄tinhat reddat causas p̄ quas possit hñ. Deo
 bene sed falsa estimauerūt cōq̄scē īdignūq̄
 se illo mīnē demōstrāns tantū negotiorū pōda
 effugē. **Cur** enī de militia et cōmercijs et q̄
 agrīcultura atq̄ alijs q̄ ad p̄ntē vitā spectāt
 rerū cū deliberādū fūit nec nauigū īuadi-
 cultor agroz nec culcionē ruris miles sibi
 vendicat nec gubernator militiā vsurpat
 nisi qā ~~unus~~ vnusq̄q̄ p̄culū vitat. qd p̄t
 īsciencia cōpare. **Igitur** ut dāpnū de exigujs
 tūeat: tanta sollicitudinē p̄uidem: neq̄ īpel-
 lentiū nos acq̄scim⁹ voluntati. **Vbi** vō eterna
 dāpnatio sacerdotū nō rite adīnistrātibz
 subēda est. nulla p̄cedente disāssioē: oculis
 sūm⁹ ut dicit īuolunt p̄ferētes alioz cōactū:
 qui certe apud iudicē mīm nō mītrū potēt
 habē momenti. **Nā** cū oporteat multo ma-
 iorē curā et sollicitudinē circa sp̄ritualia tene:

nunc nec equalē prestam⁹ aut silez. **E**cce enī
 si nos verbi grā suspicantes aliquē hōiez fabriū
 ēē cui⁹ artis ille ēēt ignar⁹: nos tñ adputā
 tes ad illā cū operā vocarem⁹ atq; ille seiret.
 atq; deinceps arripieñs materias pparatas.
 ligna adē pder. cimenta cōstringeret. cōstru
 eret vō talit' domū ut cā cōfesti casuram
 nemo dubitaret ⁊ putās ei ad excusatiōez posse
 sufficē si se dicer' fuisse cōpulsū. nec pparā ad
 opus illud volūtate pēisse. **C**erte nō ei auxili
 aret' vox ista. **E**t. idē cōsequēter et iuste. qm
 debuerat etiā cū ab aliis pnotabat' refuge.
Ergo ligna adē et lapides dissipāti. nullq;
 suffugū loci remanet ⁊ quo possit dic' declināe
 iudiciū: aīas vō pdes atq; edificam⁹ negli
 genter: putat se nōtatis ab aliis idicte colore
 defendi. **E**t. qm nō apte fati⁹ ēē cōiūct'. **T**a
 cō enī qm nolentē nemo possit oīo cōpelle. **V**erū
 fat' eū mlt' pessus ēē nōtate. mltas pfrindes ut
 capi posset: nūq; tñ hoc eū a supplicio vōdicabit.
Ne qso. ne nos usq; adeo seducam⁹: neq; ignorare
 similem⁹ ea q cōstat ēē manifestā: qm ista affectio
 nesciendi nil potest nris pdesse ratioib⁹. **C**erte nō
 ipa pperasti hāc assūme dignitatē cōscine ifirmi
 titis tue. **P**ene rectay fecisti. **D**ebuisti ergo eodē
 pposito rēnuñciare illis a quib⁹ eligebaris obfiste.
An cū nemo aduocaret te ifirmū vite et iopor
 tuni nouerās: cū vō tñenti sūt q' tribuerēt ho
 norē. repente fortis effect⁹ es. **R**idicula ista delira

menta sūt et q̄ obprobriū merant̄ extremū. **propter**
 hoc enī et dñs p̄cepit ne volēs edificare turri
 prius iaciat fundamenta. s̄ vires p̄prie meant̄
 expense: ne cū nō potuerit imple quod cepit tū
 scilicet irrationib⁹ exponat̄. **Et** illi⁹ quidē detri
 menti ad derisionē tantūmō pducūt. **Hic** vō
 cōdēpnatio et ignis īextinguibilis et vermis
 q̄ nō morit̄ et stridor dēcū et exētorca tenebra
 et sepacio: et cū ī fidelib⁹ ad iudicatio cōsequitur.
Verū de hīs oib⁹ nichil ītueri volūt q̄ arguūt
 nra cōsilia. **Nā** si ea p̄penderēt nō succēderet
 ei q̄ voluit perire sine causa. **Nō** nobis pro
 dispensatiōe frumenti aut ordei neq̄ boni aut
 oīiū ul̄ hīo filiū deliberādū est nūc: sed pro
 ip̄o corp̄e saluatoris. **Actū** quippe xp̄i scdm̄
 b̄t̄m paulū. corp⁹ xp̄i est. **Et** debet ille cū hoc
 credit̄ ī sospitate et pulchritudinē īcorruptam
 hui⁹ corp̄is laborare: circūspiciēs necubi ma
 cula aut ruga sit: q̄ deprecare aut cōtaminare
 formosissimū eā possit decorē: ut illi s̄plici et
 sc̄o capiti scdm̄ humanā possibilitatē dignū
 et cōueniens corp⁹ appareat. **Si** enī circa
 athleticā habilitatē atq̄ virtutē studiosi quib⁹
 et victorib⁹ utūt̄ et medicis et cibis cōuenientib⁹
 atq̄ observatiōe cōtinua aliāq̄ multa custodi
 ūt. ne potassioē modice negligencie oīs in
 eis roboris cura vincat̄: quid debet hī facē
 qui corp⁹ hoc xp̄i procurare sortiti sūt q̄bus
 nō est lucta cū corp̄e sed cū virtutib⁹ īuisibi

libro cum principibus tenebrarum harum. Quod ergo
 illud poterit nisi **I**ntellectu custodire nisi sanum
 nisi supra humanam naturam virtutem quodammodo
 preterit quasi callentes arte qua morbis medicantur
 animos. Aut nescitis quia multo pluribus infirmi
 tantibus et infidens corpus hoc quam caro nostra subiaceat
 et corumpatur celerius difficultatibus sanetur. **N**am
 illis quidem qui corpus nostra curant superest et medica-
 minum varietas et adiumenta diuersa et tibi
 conuenientes egritis. **N**onnumquam vero aerum sola tempe-
 ries ad sanandum sufficit infirmos. Euenit autem
 ut et somnus in tempore accedat: omni labore medicum
 liberet. **H**ic vero nichil tale inueniri potest. sed una
 quidam cum industria horum operum tenenda est cum
 ratione: videlicet. via id est doctrina sermone. **H**ec
 adiumentum est. hec cibus est. hec aerum moderata
 temperies. hec pro medicamine. hec pro cauterio
 hec pro ferro. **S**i autem vbi oporteat aut secari:
 hoc vbi necesse est. **E**t si ista nichil profuerint:
 reliqua nichil valebunt. **P**er hec enim et iacentem
 animam suscitamus. et timentem comprimimus. et superflua
 reseramus. et quod videtur deesse supplemus. atque omnia
 efficiamus alia quam in salutem nobis cooperantur animos.

Et quidem ad optimum **C**apitulum secundum
 vite ordinem prout etiam exempla sufficiunt. **A**lio
 ad emulandum alii puocent. Cum vero prauis
 dogmatibus animus egrescit. multo opus est sermone
 auxilio: non solum ad custodiam domesticorum sed etiam
 ad congressum inimicorum. **S**i enim habeat aliquis gla-

inimicum

208

domini spiritus et sententia fidei tantum ut miraculis possit
quod credit asserere. et potestate signorum impudencium ora
claudere: fatendum est quod iste sermo non indiget alium
adiumento. prius nec tunc tutius eius natura do-
ceat sed valde etiam illa necessaria. **Quia** et beatus paulus
vehementer studebat cum certe admirationem sui
inveniret ubique splendore signorum. **Sed** etiam alter apostolus
precipit ut differendi virtute colamus ~~virtutem~~ dices
Nati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rati-
onem despe quod in vobis est. **Et** omnes apostoli cum simul essent
non ob aliud stephano eius commisit curam delega-
vere viduarum: quod ut ipsi orationi et misterio sermonis
vacarent. **Fatendum** est tamen miraculorum potentiam
multum ancille. sermonis officio. **Simul** utatis
illud ne vestigium quod remansit: multum autem undique
imminet imitari: nota est hoc nos potissimum pre-
sidio communi: ut nec telis hostium concidamus
et ut illos ipsos sternere valeamus. **Propter** quod multum
in hoc studium ponere debemus: ut verbum christi habu-
damus haberet in nobis. **Nec** enim nobis una
intentat spes sperandi: sed multiplex pugna est
et **in** adversis hostibus idcirco. **Nec** vero idem de-
moes utuntur armis. nec uno nos aggrediuntur
modo. et debet is qui est tam multis obviaturus
omnes artes cum quibus dimicat explorare. scire
etiam uti fundibalis vel sagittis. acie quoque or-
dinare nosse. lancearum cum opus fuerit dimicare.
et officium vel ducis vel militis implere. equum qui
tam bonum esse quam peditem. et milia quam navalia

a diversis

tallere certamina. In his quoque militaribus pug-
 nis unusquisque certum opus tenens superat ingru-
 entes: hic vero non ita est. Sed nisi in omni arte pug-
 nandi eruditus fuerit qui cogitat triumphare facile
 capit a dyabolo. qui novit etiam unam aliquam parte[m]
 quam neglectam invenit inducere populares suos.
 et pecunia Christi cuncta diripere: quod certe non faciet
 cum omnibus suis artibus si primum pastorem videat obvi-
 ante. **¶** Quod ad oportet nos diligenter muniri.
 Nam et civitas cum fuerit muris ex omni parte circum-
 data. obsidentes se tuta derident: si quis vero
 quencumque muri locum quantum spatium unius porte
 praecepit: nihil ei prodeit in reliquis partibus manere
 circumdata. Ita ergo et dei civitas cum ea quaque-
 versum ut necesse est muniret prudentia et solli-
 citudo pastoris. omnes inimicorum deridebit insidias:
 atque transgressi civitatis ~~illa~~ istius habitatores ma-
 nebunt. **¶** Si vero aliquis eam ex aliqua parte perfre-
 git. et si non capiat universam: tamen per illam partem
 ut ita dictum sit. quadam tabe corrumpit. Quid
 enim interest si gentilibus verbi gratia vehementer et
 vicentem obsiderit. diripiatur autem illi indei. aut
 hinc vtriusque superbia capiat a manicheis. aut
 hinc etiam fuisse. fatui predatores interficiant
 omnem gregem. **¶** Sed quid necesse est cuncta dyaboli
 enarrare consilia. Que nisi omnia adesse verum pastor
 scierit: per levis occasione maxima omnium parte[m]
 rabies lupi consumet. Et quidem in certaminibus mi-
 litum de congregantibus solis. aut victoria spectat

aut captivitas timeret? **H**ic vñ multū eōdē
 rō accidit. **F**requēter quippe q̄ tūt cū p̄ntibz
 certant alijs qui nec cōgressi sūt nec quicq̄
 laboraverūt sed quiescebāt p̄cul sedentes cōfert
 triūphū. p̄prioq̄ ense cōfossq̄ q̄ nō ī hīs vehe
 menter fuit eruditq̄ tū notis q̄ externis des
 p̄icabilis apparebit. **N**ā ut id tēptemq̄ pla
 nū facit sub exēplo lectē quā moysi de9 dedit
 hī qui valentinū et marcionis amēciā rēperit
 eozq̄ siles de cathalogo scripturarū divinarū
 auferre nitūt: quā iudei ita venerāt ut nūc
 quoq̄ cū iā ratio t̄p̄is phibet asserāt illam
 cū id certe deo nō placeat debē servari. **E**cclia
 vñ dei utriusq̄ vitios nimitatē. p̄medium
 p̄git: et neq̄ nūc iugo ei9 colla submittit
 nec eā vituperare s̄m̄ sinit: sed iā etiā facit
 sentē p̄bat atq̄ collaudat p̄t id q̄ suo t̄p̄e
 fuisse vñlis approbat. **D**ebet ergo qui vtriusq̄
 cōgressus est causā hanc moderniorē tene. **N**ā
 si iudeis p̄suadē volens q̄ iā sit custodiēde vetēis
 legis tēpo exhaustū incipiat instituta ei9 arguē:
 grandē sine dubio laceratoribz ei9 hereticis ad
 m̄nēū p̄bebit. **S**i si hos studeas frenare ni
 mīs illā efferat laudibz et q̄si necessariā p̄nti
 quoq̄ etate m̄net: aperiet contra se ora iudeoz.
Ita et q̄ sabellii furūt furore et imodestitiā rabiāt
 arriana: abo excludūt de fidei s̄ntate. **E**cclie vñ
 trius sūt noīe xp̄iani. si vñ discurrant eoz dog
 mata. alios quidē nullo alio qm̄ vocabulo dis

hantes inuenies a iudeis. alios aut multos ad
 hesim pauli samothei pte cōiungi. equie tñ utrosq
 positos extra veritate. Multū etiā in hīs piculū
 et arcta atq̃ āgusta via p̃p̃riis vallibz utrūq
 terribilis magnaqz formido: ne alterū quis
 sternē cupiēs ab altero vulnere. Sine enī vnā
 direis deitate. ad suā impietate statī sabellius
 hāt vocē conat̃ abducē: sine discernas. alterū
 quidē patrē filiū et alterū spm̃ scm̃ dicēs: adest
 cōtinuo arrius ī diuersitate substantiae trahens
 drām p̃sonarū. Oportet aut et illis ip̃ā cō
 fusioē. et huius ī sanā separatioē. aduersari atqz
 diffingē: et deitate qdē vnā p̃rō et filiū et sp̃
 scm̃. tres vco p̃sonas cōfiteri. Sic enī vtriusq
 ip̃em repellens. Sūt etiā multe alie cōgressioēs
 cōtra quas oēs nisi legitime quis dimicauit:
 vulneibz cōfodiet̃ innumeris. *Capitulum tertium.*

Quē enī enumeret domesticorū similitudo.
 Neq̃ enī minores hee sūt. certūmibz
 externorū: verū et q̃ maiore docti p̃stet sudore.
 Nā alij curiositate sola. ea scire volūt: q̃ neqz
 discendi vtilia sūt neqz facilia docti. Alij vco
 iudiciorū dei causas reposcūt: et īmensā eā abyssū
 metiri volūt. Iudicia īquit tua abyssū multa.
 Et qd̃ perq̃ est. de se fidei sūtate et īstitutione
 vite. paucos studiosos sollicitosqz rep̃as: plures
 aut illorū ista requirentes. Iq̃ neqz explicari
 p̃nt. et ip̃a īquisitioe deū comouēt. Nā cū ea
 q̃ nos scire noluit de9. agnosce cōcupiscimus.

nec unq̄ ea scirent. quōd em̄ cōtradiſposicioē dei
 curiositate sc̄it̄ effectū. Et solū de q̄stioibz discri-
 mē iurimq. herit̄ cū hec ita sūt: tñ si quis cū
 auctoritate hec iſcrutabilia volentes iuvenire cō-
 preſſerit: sup̄bie cū et impericie protinq̄ accusa-
 bit: p̄p̄ qd' in hoc quoq̄ graui est utendū mode-
 ratione cōsiliū: quatinq̄ possit et illi ab iordinatis
 curiositatibz abstinere: et sacerdos ab hinc quas diri-
 mō vniuersitatibz liberari. Ad que oīa nullū rei
 auxiliū. p̄terq̄ sermōis iuuenias: si cuiq̄ si potencia
 sacerdos fuerit deſicit: a modū fluctuatiū nauū
 iactabit aīe subditoꝝ: et hī m̄te qui iſfirmiores
 fuerit et curiosiores. Propter qd' oportet illū vehemē-
 ter amiti: ut hāc sermōis facultate habeat.

Quid igit̄ inquit. **Ad que Basilus.**

Utis paulo neglexit hāc h̄c virtutē. si nō
 celauit sed etiā p̄fitebat̄ sermōis se habē paupertē:
 et hoc cū corinthiis scribēt quos hoc studio nouēat
 gloriari. **Iohannes. Caplin quartū.**

Tstud iqm̄ istud ē qd' multos p̄didit et ignaros erga
 studiū discendi reddidit. Nō em̄ intelligentes sēsus
 apli p̄fuditatē. nec verborū ei⁹ capientes sapore.
 dormientes et aſſatantes. t̄p̄c dē cōsumūt: fedā
 iſpericiā ſiplicitatis noīe vendicantes a qua tātū
 abſuit apl̄s q̄ntū alter nullū hōm. Sed hic sermo
 t̄p̄c alind differat. Conſonanciam̄ aut̄ illū mystē
 fuiſſe. qd' magnopere iſti cupiūt p̄ſuadē: quid tñ
 hoc ad hōies n̄i t̄p̄c p̄tinet. Ille em̄ habebat
 virtutē q̄ plurimū verbo antecellēt: et q̄ p̄deſſe

posset vberius. **N**isi enim solū etiā si taceret: a de-
 moribus timebat. **N**on autē qui nūc sūt. si oēs parit
 cōgregent: mille suis defectioibz et fleibz. nūq̃
 tantū poterūt quā pauli aliquā p̃cinctoria. **N**ā
 ap̃le quidē oībz suis mortuos suscitabat. et
 alia multa miracula faciebat: adeo ut a gēti-
 libz etiā deū putaret. **E**t cū adhuc ī hoc corpe
 manet: dignū habitū ē rapi usq̃ ad terciū celū:
 et ea audire verba. **A** cape nō poreat natia mor-
 talū. **Q**ui gēo nūc sūt: sed nichil volo dicē durius
Et hec quippe nō ideo dixi. ut eos decolorare: sed
 suspēctōs cur se tali viro cōferre nō metuant. **N**ā
 etsi miracula reliquētes ad cōuersatiōē illigacada-
 ing īspicientes. **A**gelicā vitā ei: sibi et ī hac uet
 mirtuta signorū athletā xpi p̃ cūcta vitēte vide-
 bimz. **Q**uis enim ei facile exphcet zelū fidei.
 māsuētudinē. cōtinuata discrimia. ieiunia atq̃
 vigilas. curā primorū. iugē pro cōtū sollicitudinē.
 cōpassiōē p̃ infirmis. agores innumeros. p̃secuti-
 oēs nonas. mortis cotidianas. **Q**uis etenim locū
 toquos orbis. ā terra. ā maria: iusti illū certa-
 mina nō viderūt. **A**llū etiā solitudies īhabitabiles
 suscepit p̃dicantē. **O**em quippe specie p̃tulit
 factiois maligne: et oēs apicē ē victorie cōse-
 cutz et nec coronari aliquā nec certari cessauit.
Verū nescio quō sū adductz ut ī iuriā tanto
 viro facerē. **V**irtutes quippe ei cū oēs orōnē
 superet: tamē maxie mīm: tān quā nos
 orōē vītāt qui stili gloriā cōsequunt. **V**erū cōso-

lat^r nos q^d b^ro paulo ille nō hūc excessū nr̄m.
 sed p^opositū p^oderabit. Nō igit^r cōfessū donec
 illud p^o p^oferū quoy q^d tanto oib⁹ q^d dixim⁹
 antecellit: q^uo cūctis mortalib⁹ vir ille de quo
 loquim^r. Quid igit^r hoc est? Post tot certamina.
 p^o innumeras coronas. optabāt iⁿ gehēnā mitti
 et iudiciū subire p^opetū pro eoy salute a quib⁹
 fuerat sepelapidat⁹. qui cū iterfice cōtenderāt.
 ut h^um tantatū ei auctores afflictionū p^o fidem
 xpi corpi iūgerēt. Quis vtiq⁹ sic dilexit xpm.
 Si tñ hoc dilectiōe et nō amore mai⁹ ē aliquid
 nūcupandū. Audebim⁹ ne ergo illi nos cōpare
 p^o tantā quā adept⁹ est a deo gracie digni
 tatē? post tantā etiā virtutē quā cōdit ex pro
 prio. Et quid hoc potest audacius iūeniri. De
 rūtāmē q^d nec ita facit ipso ut isti arbitrat^r.
 cōnabor ostendē. Isti enī nō solū cū a^d secularis
 eloquēcie nitore nō habet: sed etiā cū a^d nesat
 pro v^olūtatis certare doctib⁹ imperitiū equidē
 cōsequēter itelligūt. Paulo v^o nō se iⁿ hoc p^o
 iperitiū ~~esse~~ esse p^ofect⁹ est: sed iⁿ h^oy altero.
 Deniq⁹ iⁿ h^oy altero ut hoc diligenter cōderet
 distitit iperitiū se cē sermone. sed nō scia.
 Ego autē si a sacerdote aut leuitatē socraticā
 aut demostenis timorē. aut ~~et~~ euclydidis
 claritatē. aut alacritudinē platonicē erigerē:
 oportet hāc cōtra me apli scētiā p^oferri.
 Quē vero illa oīa dereliquēs. eloquēciam
 secularē sup^oflua iudicāns. nec de eloquiū

omnibz nec de veritatibz curā michi esse
 pfectiori sed p me licebit et pampere esse
 verbis. et rerū appellatiōibz simplicibz uti: dūmō
 et ī melle et veritate dogmatū nō sit is de quo
 loquimur impitq: neq: desidiā suā obtentu illius
 viri q: ī vertice laudū statit: et tunc conet
 obnubere. *Capitū quintū*

Quāda em̄ die michi cōfidebat iudeos
 qui erāt ī damasco: cū adhuc signa facē
 nō cepisset. Unde gentiles superabāt. Cur autē
 etiā ī tharsū dirigebat. Nōne qā erat ī vbo
 fortissimq: Propter qd adeo irritabāt ut vic
 toriā ei9 nō ferentes: de effusioe sāguis illi9
 cogitarent. Et certe ne tūc quidē iohāuerat
 mōstrare miracula. ne quis dicat mirabile
 paulū tantūmodo glā signorū fuisse atq: cōne
 menter miris signis cōfuisse. nō verbis: ideo
 ondi et illis cū adhuc epibz sola disputatiōe
 ppassē. Cū eis vō qui ī antiochia iudizare
 cupiebāt: colluctabāt et cōferebat. Ariopagites
 vō dyonisi9 ī ea ciuitate q erat mācipati:
 nōne solā est cū uxore sua ei9 disputatiōes secut9.
 Euthiq: etiā quā occasioe corruit defenestrā:
 nōne qā ī pfidā nocte doctrine ei9 sermo ptes
 serat. Quid vero thessalonica et corintho.
 quid ī epheso et ipā roma: nōne oēs dies et
 noctes in scripturāū expositiōibz cōsumabat.
 Nā vō quis cōmemoret illas disputatiōes eius.
 quas cū epicuris et stoycis habuit. *¶ Cui9*

quidē oīa si psequi velim: i longū sermo dū ten-
 det. Ergo cōstat enī et ante signa et i ipso signorū
 tpe multa semp disputatiōe vsū fuisse: atq; deo
 verbo et disputatiōe admirabilem cūctis pbatū.
 Quia em grā lychaones putauerūt illū eē mer-
 curiū. Quā q̄ ab eo aplōs deos esse arbitrati sūt.
 signo pcedente cōstat effectū: q̄ vero hūc mer-
 curiū esse dicebāt sermois claret fuisse i signe.
 Unde ante et plures q̄ ceteri apli xpō populos
 acq̄suerūt. vñ et toto orbe terrarū multq; tōm ore
 versat. Unde nō solū nobis. sed etiā iudeis et
 gentib; maxie celebris est. et qui ceteris honoretur
 nisi ex virtute et splendore eplaz suaz. Nec q̄s
 nō solū eos qui tūc crediderūt. sed etiā ab illo
 tpe usq; nūc et usq; ad aduentū xpī credituros
 iformat et erudit: nec vnq; hoc facē cessabit
 donec hūmānū genus fuerit sup terrā. Quā sicut
 murq; quidā adamante cōstructq; ita et vniuerso
 orbe xpī etiā eius scripta cōmuniūt. Ac sicut
 aliquis vir foris cōsistat i medio. oīa argumēta
 captiuans et adducens i obediēciā xpī et cogi-
 tatiōes vniuersas et oēs exaltatiōes extollentē se
 aduersū sciētiā dei: q̄ cūcta efficit p eas eplaz
 quas scriptis nobis reliquit admirabiles plane
 et oī sapiētia reuerenda plenas. Que quidē
 nobis nō solū cōtra adulterina dogmata et ad
 eorū custodiā q̄ sūt vera cōducūt: sed etiā ad
 bene vīdēdū plurimū tribuit adiumentū. Hinc
 quippe vtentes ppositi cūctaz. castā virginē quā

despondit xpo moderant: et ad spirituale pducat
decoie. **Q**uo etia supuenientes eis infirmitates
repellunt: et reducta custodunt sanitatem. Talia no-
bis impitq ille medicamina copauit: et tanta u-
irtute nobilia. Quoy quide experimeta bene
norunt qui hinc utuntur assidue. et qntu eis eius
circa hec studiu fuerit ex hinc qde q diximus pt

Audi tñ quid **Capit. sextum. Esse manifestu.**
etia precipiat discipulo suo. Attende iquit
diligenter lectioni et exhortationi doctrine. Atq
ut eoy fructu exprimet. hoc iquit facies. et
tempu saluu facies et eos qui te audiunt. Et
iteru. Seruu aut dm no oportet litigare.
sed modestu esse ad ocs docibile et patientem.
Et alibi. Tu ued pmane i hinc q didicisti et cre-
dita sunt tibi. sciens a quo didicisti: et qm ab
infancia sacras lras nosti. Et iteru. Om scriptura
a deo inspirata utilis est ad docendu. ad corrigendu
ad eruditione q est i iusticia ut pfectu sit dei
homo. Audi alit q etia tyro de epy ordinaoe
differes comendet. Oportet iquit epm ee cotinere
doctrine et fidelis sermois: ut potens sit phortari
et cotraducentes reuocare. Quo ergo si fuerit
ipitq ut isti volut: conuince potest cotradictio et
i silentiu cogere. Aut qd nre e i tñbe lroni et scp-
turo sacris: si hac imperiaa coplecti licet. Peru
ocasio e istud igname: relanqz despicie. At i qes-
sed sacerdotibz hec agenda mandant. Sed et nobis
utq de sacerdotibz nuc sermo est. veritatem qm

id etiā plebibus impetatur: audi quid in alia scribat.
 epla. **S**imo rēi habiter in vobis habundanter in oī
 sapia. **E**t iterū. Sermo vester sē in grā sale sit cō-
 ditus: ut sciatis quō oporteat vos vnicuiusq; res-
 pondere et patos esse ad satisfactiōes. **C**ōter oībz
 inpatū est. **S**cribēs aut thessaloniensibus. edifica-
 mini in invicē inquit sicut et facitis. **C**ū vō de sacer-
 dotibus differit. qui bene inquit p̄sūt p̄sūtē: du-
 pliciter honorent. maxie qui laborant in verbo
 et doctrina. **H**ic quippe p̄fectus docendi modus
 cū et opibz et verbis subditos sibi. ad vite diri-
 gūt satisfactiōē: uti xp̄us īstituit. **N**ā ut ad hoc
 cōfirmadū ip̄s accedat auctoritas. **Q**uicūq; iū-
 fecit et docuēit sic: hic magna vocabit. **S**i aut
 facē solū nō etiā docē dixisset: supflūū videret
 secūdū. **S**ufficiebat quippe dixisse. q̄ fecit solū.
 at nūc frā iter abos distinctio. ostendit aliud esse op̄is
 aliudq; sermōis: utriusq; vō alterius auxilio egē
 ad p̄fectā edificatiōē. **A**n nō audis quid dicat
 p̄sūtēis ephesiorū electū illud vas xp̄i: **V**igilate
 inquit et memento mei: qm̄ p̄ trienniu nocte et
 die cū lacrimis monēs vnicuiusq; vrm. **Q**ue
 aut nūctas aut exhortatiōis ēēt aut verbi cū
 ita ī eo ap̄lica vita fulgeret. **A**d custodiā qdē
 mādatorū p̄nt nobis operū exēpla sufficē: in qua
 etiā sed nō sola vir tāto emicuit. **Capitulum septimū.**
Quoniam vō de dogmatibus certamē mouet et
 oēs de eis dē septimis legūt quid p̄ vite
 scias cōferre p̄sidiū. **Q**ue enī utilitas inltoz

erit labor. si post tot molestias p̄ mltā t̄stentā
 lapsi i heresi ab eorū corpore separet̄. **Ad** qdē noni
 plurimis cōtigisse. Quod ergo ei lucrū est tātē
 abstinentie. Certe nullū. sicut eduerso si fides
 sana fuit et cōuersatio corrupta atq; viciosa:
 utilitas nulla capiet̄. qm̄ cū hoc defuerit sacerdoti:
 multa subditi detrimenta patiūt̄. **Propt̄** hoc
 igit̄ p̄re ceteris horū esse om̄ p̄tō debz ille: q̄
 etiā alios docendi sortit̄ officium. **Nā** et si p̄p̄
 se i cōcussa credulitate custodiat. nichilq; a cō
 tradicentibz ledat̄. tumultuatio tñ discipuloy
 ei cū dūce suū viderit fuisse superatū. ne habē
 aliquid qd̄ i pugnatōribz possit opponē. nō impe
 ritā illi sed fidei arguent vanitatē. atq; ita
 p̄ om̄i t̄stentā. multa populū i ultimū disci
 mē adducat̄. **Qui** etsi nō ex p̄fesso ad adūsarios
 trāseant. tñ cū de illis sensibz cogit̄ ābigē qbz
 cōfide deberēt et ad quos accesserāt credulitate
 solidissā. neq; i eis illa mentis cōstancia per
 manebit: sed tradit aūc̄ eorū tanta fluctuatio
 de p̄ditiōe pastoris. ut ad naufragiū usq; pueniāt.
Que aut̄ exterminatio et quātū ignis p̄ singulos
 dies pemat i caput sacerdotis illiū aggreget̄ nō
 indiget p̄ me disc̄: cū melius id ip̄e nouerit. **Hoc**
 cine ergo sup̄bie hoc vane gl̄e fuit q̄ nolui fieri
 tanti causa discrim̄is: nec manu cōpare suppli
 cū q̄ nūc nudū repositū est. **Quis** hoc cōsiliū
 vniuersū cōsecati. Certe ut ego puto nemo. nisi
 forte frustra aliquē succēdere delectat. qui pu

rat nos pericula nostra debuisse contempnere et securos
 esse in discrimine proximorum. *Explicit Liber quartus*
Incipit liber quintus de dignitate sacerdotum. capitulum primum.

Quidem multa scia opus Johannes
 esse sacerdoti in certaminibus per veritatem
 agendis puto sufficienter ostendit.
 Occurrit autem aliud molestiarum
 plenum ymo ad ipsum per se non sit periculosum sed pe-
 ricula illorum qui eo uti nesciunt. Ceterum ipse per se res-
 cum prudentes amiratores invenerunt: salute eis
 et bona multa consulat. Quid ergo est? magnus
 videlicet labor in his sermonibus qui perferuntur ad po-
 pulum. Principio enim discipulorum per nigritiam non
 quasi magistros audiunt: sed transcendentes discen-
 tium modum eorum alios induit qui solet in agnitionibus
 iudicare. Et sicut ibi dividitur multitudo per quod
 huic per quod alteri fauet ita et hic discissis studiis.
 alii hunc alii iungunt illi: ut gratificantibus vel emu-
 lis animis audientes. Et non solum hoc erupnosum
 est: sed etiam aliud. Si enim voluerit aliquis ea que
 iam ab aliis dicta sunt suis miscere sermonibus:
 minoribus obprobriis quam pecuniarum raptorum cessit.
 Plerumque autem et si aliena dicta non rapiunt: tamen
 cum rapuisse aliqui suspicantur furibus digna per-
 petit. Et quid. dico si quicquid de dictis usurperet
 alienis. Quis illi iuvantis frequenter uti no-
 licet. Non enim propter utilitatem sed propter voluptatem
 audiunt plurimi. sicut et de tragediis et citha-
 redibus: ita etiam de sacerdotibus iudicantes. In